

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

**Циклова комісія професійно-практичної підготовки
спеціальності «Дошкільна освіта»**

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

**МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ
УЯВЛЕНЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Освітня кваліфікація : Фаховий молодший бакалавр дошкільної освіти

Професійна кваліфікація: Вихователь закладу дошкільної освіти

Затверджено на засіданні циклової комісії професійної та практичної підготовки
(спеціальність «Дошкільна освіта»)
Протокол №1 від 31 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітньої компоненти	«Методика формування елементарних математичних уявлень дітей дошкільного віку»
Викладач (-і)	Селепій Оксана Дмитрівна
Контактний телефон викладача	0507374160
Е-mail викладача	oksana.selepiy@pnu.edu.ua
Формат освітньої компоненти	Очний
Обсяг освітньої компоненти	6 кредити ECTS, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/edit/6549
Консультації	Згідно розкладу
2. Анотація до освітньої компоненти	
<i>Предметом вивчення освітньої компоненти є: основні питання теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.</i>	
3. Мета та цілі освітньої компоненти	
<i>Метою вивчення освітньої компоненти є: професійна підготовка здобувачів фахової передвищої освіти до практичної роботи з формування елементарних математичних уявлень у дошкільників відповідно до вимог чинних програм розвитку дитини дошкільного віку та Базового компоненту дошкільної освіти.</i>	
<i>Основними завданнями вивчення освітньої компоненти є:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> - забезпечити ознайомлення студентів з теоретичними основами методики; - познайомити із засобами, методами та формами організації роботи в ЗДО щодо формування уявлень про кількість, величину, форму, простір, час у дошкільників; - розкрити систему навчання дітей математики у зв'язку з сучасними вимогами до освітнього процесу в ЗДО; - дати знання про розробку і організацію в практиці роботи дошкільних закладів ефективних дидактичних засобів; - навчити методиці комплексного підходу до роботи над основними математичними поняттями на основі індивідуалізації і диференціації навчання дітей; - формувати навички самоосвіти студентів шляхом постійного вивчення новітньої методичної літератури, роботи з Інтернет - інформацією; - активізувати мисленнєву діяльність студентів, самостійність, ініціативу, пізнавальний інтерес і творчість. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
ІК1. Здатність:	
<ul style="list-style-type: none"> - вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти; - нести відповідальність за результати своєї діяльності; - здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях. 	
ЗК3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	

ЗК6 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

СК1 Здатність до формування наскрізних умінь у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку: виявляти творчість та ініціативність, керувати емоціями, висловлювати та обґрунтовувати власну думку, критично мислити, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми та співпрацювати в колективі

СК5 Здатність до формування у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку взаємин з оточенням (предметним, природним, соціальним)

СК7 Здатність до формування елементарних логіко-математичних уявлень у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

СК11 Здатність до організації та керівництва ігрової, художньо-естетичної, пізнавально-дослідницької діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

РН1 Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та дошкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини

РН2 Планувати та організовувати освітній процес з урахуванням: принципів здоров'язбереження, особистісно зорієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії; вікових і індивідуальних можливостей дітей раннього і передшкільного віку, дітей з особливими потребами та складати прогнози щодо її ефективності

РН5 Виявляти та узагальнювати результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій

РН6 Формувати моральні цінності у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку відповідно до морально-етичних норм; застосовувати весь спектр психолого-педагогічних заходів, засобів і педагогічних впливів для реалізації завдань національного, патріотичного, духовного, фізичного, морального, розумового, правового, трудового, екологічного, економічного, гендерного, статевого, міжкультурного, естетичного виховання дітей раннього і передшкільного віку

РН8 Визначати концептуальні засади, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку

РН9 Визначати особливості, завдання, зміст, способи організації специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм

РН10 Організовувати умови безпечного середовища у природному, предметному та соціальному оточенні в процесі організації різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

РН13 Знати нормативно-правові документи, законодавчі акти у сфері дошкільної освіти, використовувати їх та фахову літературу у практичній діяльності

РН14 Формувати компетентності у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію самостійної творчої діяльності (ігрової, художньо-естетичної) дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку

РН15 Визначати особливості та способи організації провідної (ігрової) діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку в освітньому процесі закладів дошкільної освіти

РН16 Володіти методиками та технологіями зони актуального та ближнього розвитку дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку різного рівня розвитку, що реалізують освітні напрямки та формують компетентності у дітей раннього та передшкільного віку, визначені Базовим компонентом дошкільної освіти.

PH19 Аналізувати перспективний педагогічний досвід, інноваційні технології в системі дошкільної освіти та використовувати їх в подальшій роботі з дітьми дошкільного (раннього та передшкільного) віку

5. Організація навчання

Обсяг освітньої компоненти

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	44
семінарські, практичні заняття	46
самостійна робота	90

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / Вибіркова
6	012 Дошкільна освіта	3-й	Нормативна

Тематика освітньої компоненти

Тема			
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
<p>I. Теоретичні основи методики формування елементарних математичних знань у дітей дошкільного віку</p> <p>Тема 1. Ознайомлення з курсом методики формування елементарних математичних уявлень. <i>Історичний нарис з питань розвитку математики і основних математичних понять.</i></p>	2	2	4
<p>Тема 2. Загально-дидактичні принципи вивчення основ математики. <i>Розвиток методики формування елементарних математичних уявлень.</i> <i>Аналіз методичної літератури з питань навчання елементарної математики дітей дошкільного віку.</i></p>	2	2	4
<p>Тема 3. Організація роботи з ФЕМУ у дошкільників в ЗДО. Форми, методи і прийоми навчання математики в дитячому садку. <i>Порівняльний аналіз програмових вимог з навчання дітей елементарної математики (за різними програмами навчання).</i> <i>Роль наочності в навчанні елементарної математики. Види наочного матеріалу і вимоги до нього.</i></p>	2	2	4
<p>II. Формування у дітей раннього віку первинних математичних уявлень</p> <p>Тема 4.</p>	2	2	4

Сенсорний розвиток дітей раннього віку. Формування у дітей раннього віку (2-ий і 3-ій роки життя) первинних математичних уявлень. <i>Підбір і аналіз дидактичних ігор і вправ.</i>			
Тема 5. Методика роботи з дітьми раннього віку. Планування роботи з дітьми. <i>Вправління студентів в організації ігор-занять з дітьми раннього віку (2-го і 3-го р.ж.) на розрізнення форми, величини, засвоєння понять «багато» і «один».</i>	2	2	4
ІІІ. Формування уявлень про кількість та навчання лічби дітей дошкільного віку Тема 6. Формування уявлень про кількість у дітей 4-го р.ж. Методичні прийоми формування уявлень про множину в ранньому та дошкільному віці <i>Особливості формування уявлень про кількість у дітей раннього та молодшого дошкільного віку</i>	2	2	4
Тема 7. Формування уявлень про число та навчання лічби у дітей 5-го р.ж. <i>Особливості формування уявлень про число і лічбу у дітей 5-го р.ж.</i>	2	2	4
Тема 8. Формування уявлень про числа натурального ряду, розвиток лічильної та обчислювальної діяльності у дітей 6-го р.ж. <i>Підготовка дітей до обчислювальної діяльності та використання арифметичних задач та прикладів.</i>	2	2	4
Тема 9. Методика ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з арифметичними задачами і прикладами. <i>Демонстрування прийомів роботи по формуванню уявлень про числа натурального ряду, розвиток лічильної та обчислювальної діяльності.</i>	2	2	4
ІV. Формування уявлень у дошкільників про величину предметів та способи їх вимірювання Тема 10. Ознайомлення з розмірами предметів дітей ІІ молодшої групи. <i>Особливості сприйняття величини предметів дошкільниками</i>	2	2	4
Тема 11. Формування уявлень про величину у дітей середньої групи. <i>Формування уявлень про величину у дітей середньої групи.</i>	2	2	4

<p>Тема 12. Формування уявлень про величину предметів старших дошкільників. Ознайомлення із способами вимірювання.</p> <p><i>Особливості методики вивчення вимірювання. Демонстрування студентами окремих прийомів роботи по навчанню вимірювання.</i></p>	2	2	4
<p>V. Формування уявлень дітей про геометричні фігури</p> <p>Тема 13. Формування уявлень про геометричні фігури у дітей 4-го р.ж.</p> <p><i>Методика формування уявлень про геометричні фігури у дітей 4-го року життя</i></p>	2	2	4
<p>Тема 14. Формування уявлень про геометричні фігури дітей 5-го р.ж.</p> <p><i>Перегляд та аналіз відеозапису фрагментів індивідуальних занять по формуванню геометричних уявлень, моделювання ситуацій по формуванню уявлень дітей про геометричні фігури і форму предметів.</i></p>	2	2	4
<p>Тема 15. Формування уявлень про геометричні фігури у дітей старшого дошкільного віку.</p> <p><i>Перегляд та аналіз відеозапису фрагментів групових та індивідуальних занять по формуванню геометричних уявлень, моделювання ситуацій по формуванню уявлень дітей про геометричні фігури і форму предметів.</i></p>	2	2	4
<p>VI. Розвиток орієнтування в просторі і в часі у дітей дошкільного віку</p> <p>Тема 16. Методика формування просторових уявлень у дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p><i>Особливості просторових уявлень дітей і методика їх формування. Аналіз конспектів занять з навчання дітей орієнтації у просторі. Апробація ігор з орієнтації у просторі дітей 5-6- років</i></p>	2	2	4
<p>Тема 17. Особливості розвитку поняття про час у дошкільнят. Методика розвитку часових уявлень у дошкільнят.</p> <p><i>Моделювання роботи вихователя з дітьми по формуванню часових уявлень. Аналіз моделей, що використовуються в роботі з дітьми по формуванню часових уявлень</i></p>	2	2	4
<p>VII. Формування та розвиток логіко-математичних здібностей дошкільників</p> <p>Тема 18. Формування пізнавальної активності дітей дошкільного віку.</p> <p><i>Забезпечення індивідуально-диференційованого підходу в процесі навчання елементам математики</i></p>	2	2	4

Тема 19. Сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дошкільників. <i>Розвиток пізнавальних здібностей дошкільників при навчанні математики закордоном</i>	2	2	4
Планування роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку Тема 20. Планування роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку. <i>Планування і облік роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку, з врахуванням особливостей дошкільного закладу, віку, рівня розвитку дітей та принципів дидактики.</i>	2	2	4
Тема 21. Особливості організації роботи з формування елементарних математичних уявлень у дошкільних групах, використання різних форм роботи. Планування роботи. <i>Моделювання ситуацій роботи вихователя з дітьми над вирішенням завдань з формування елементарних математичних уявлень у дітей II молодшої групи.</i>	2	2	4
Тема 22. Особливості організації роботи з формування елементарних математичних уявлень у різновікових групах. Планування роботи. <i>Аналіз та презентація кращих матеріалів пошукової роботи (накопичувальних папок).</i>	2	4	4

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в коледжі відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника». https://ifk.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2024/10/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-v-ivano-frankivskomu-fakhovomu-koledzhi-red.3.pdf Вид контролю – екзамен Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 5 (100), (вага оцінки - 40 балів); Контрольна робота – 5 (100), (вага оцінки – 5 балів); Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 5 (100), (вага оцінки 5). Екзамен – 50 балів
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота – 5 (100), (вага оцінки – 5 балів); Самостійна робота – 5 (100), (вага оцінки – 5 балів);

Семінарські, практичні заняття	Виступи на семінарських заняттях (максимум 5 (100); Результати роботи на практичних заняттях по темах (максимум 5 (100); Оцінювання індивідуальних творчих завдань (максимум 5 (100). Розраховується, як середнє арифметичне усіх занять, вага оцінювання – 40 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен. Форма здачі – письмова (тестова).

7. Політика навчальної дисципліни

1. *Політика курсу* спрямована на створення атмосфери взаємодії та співпраці на заняттях, активної комунікації між студентами та викладачем за умови дотримання правил академічної доброчесності та взаємоповаги.

Лекційні та семінарські заняття з дисципліни відбуваються відповідно до навчального плану, програми дисципліни та згідно з розкладом, з яким студенти ознайомлені заздалегідь.

Заняття починаються і закінчуються вчасно, відповідно до затвердженого розкладу дзвінків.

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється кожному студентові за курс, становить 100 балів, яка є середнім арифметичним за виконання:

- завдань репродуктивного, частково-пошукового, творчого рівнів на семінарських заняттях;
- завдань самостійної роботи;
- тестових завдань;
- контрольної роботи;
- екзаменаційної роботи.

Експрес-контроль у формі тестів, бліц-самостійні роботи проводяться після вивчення теми, контрольна робота – наприкінці семестру.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на семінарських заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної роботи залежить від дотримання студентом таких вимог:

- своєчасність виконання завдань;
- повнота змісту та якість оформлення;
- самостійність виконання індивідуальних завдань, відсутність у змісті плагіату та некоректних запозичень;
- творчий підхід до виконання завдань;
- скрупульозність та ініціативність у навчальній діяльності;
- уміння працювати з науковою та навчальною літературою.

При виставленні рейтингового підсумкового балу також враховується:

- рівень активності та ініціативності студента на заняттях (у тому числі на лекційних заняттях);
- повнота та систематичність підготовки студента до семінарських занять;
- вияв здатності студента до самоосвіти та самовиховання.

Допуск до складання екзамену передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів), яка формується як середнє арифметичне балів, отриманих упродовж періоду вивчення дисципліни.

2.Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

3.Відвідування занять. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», введеного в дію наказом ректора від 13 жовтня 2023 р. № 830 <https://ifk.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2023/10/redaktsiia-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-u-vidokremnomu-strukturnomu-pidrozdili-1.pdf>

4.Неформальна освіта. Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Студентові надається можливість отримати додаткові консультації з курсу у визначений час.

Контактні дані для онлайн допомоги та консультування:

Онлайн-консультації: Оксана Дмитрівна Селепій

тел. +38 050-73-74-160

E-mail: oksana.selepiy@pnu.edu.ua

8. Рекомендована література

Основна:

1. Березовська Людмила. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку: навчальний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2022, 252 с.
2. Дорошенко Т.М., Мацько В.В. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень: навч.посіб. /упоряд.:Т.М.Дорошенко, В.В.Мацько – Кременчук: ПП «Бітарт», 2019. – 96 с.
3. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля»/ О.І. Білан за аг. ред.. О.В.Низьковської.. – Тернопіль: Мандрівець, 2021. – 256 с.

4. Щербакова К.Й. Методика формування елементів математики у дошкільників / К.Й. Щербакова. – К.: В-во Європейського університету, 2011. – 262 с. URL: https://d-learn.pnu.edu.ua/data/users/56/import/sherbakova_k_i_metodika_formuvannya_elementarnih_matematich_n.pdf

Додаткова

1. Іщенко Л. В. Педагогічні технології супроводження процесу формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : навчальний посібник [для студентів спеціальності «Дошкільна освіта»] /укладач Л. В. Іщенко. – Вид. 2-ге, перер. та доп. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. – 149 с.
2. Пілюгіна Є.І. Сенсорні здібності малюка. Розвиток сприйняття кольору, форми та розміру, в дітей від народження до трьох років: - Х. «Ранок», 2007 – 128 с.
3. Степанова Т.М. Індивідуалізація і диференціація навчання математики дітей старшого дошкільного віку. Монографія / Т.М. Степанова. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 208 с.

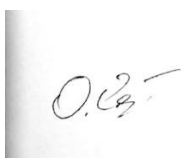
Основні нормативно-правові документи:

1. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати.) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>
2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Режим доступу: URL <http://lib.pnu.edu.ua/>

Викладач

Оксана СЕЛЕШІЙ